

INFORMACIJA APIE „GLOBALIOS LIETUVOS“ – UŽSIENIO LIETUVIŲ ĮSITRAUKIMO Į VALSTYBĖS GYVENIMĄ – KŪRIMO 2012–2021 M. PROGRAMOS TARPINTITUCINIO VEIKLOS PLANO 2021 M. ĮGYVENDINIMO REZULTATUS

„Globalios Lietuvos“ idėja paremta supratimu, kad Lietuvos tauta yra integrali ir vientisa, neskirstoma į lietuvius, gyvenančius Lietuvoje, ir į lietuvius, gyvenančius užsienyje. „Globali Lietuva“ – tai Lietuvoje ir užsienyje gyvenanti Lietuvos tauta, vienijama bendros lietuviškosios tapatybės ir istorinės atminties, kuri, naudodama savo kūrybinį potencialą, aktyviai įsitraukia į pilietinį, politinį, ekonominį, kultūrinį gyvenimą ir prisideda prie modernios Lietuvos kūrimo.

Ši idėja įtvirtinta „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2012–2021 metų programoje (toliau – Programa), skirtoje palaikyti ryšius su užsienio lietuviais ir telkti Lietuvos diasporą Lietuvos valstybei stiprinti ir jos vardui garsinti.

Programa pradėta įgyvendinti 2012 m., Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 19 d. nutarimu Nr. 1219 patvirtinus Programos įgyvendinimo tarpinstitucinį veiklos planą (toliau – Programos TVP), kuris kasmet buvo tęsiamas ir tikslinamas, atsižvelgiant į Finansų ministerijos valstybės institucijoms, dalyvaujančioms Programos TVP įgyvendinime, skirtus maksimalius asignavimus.

2011 m. tvirtinant Programą, jos galiojimas buvo numatytas iki 2019 m. pabaigos. Dėl 2019–2020 m. vykusios strateginio planavimo reformos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 945 Programa buvo pratęsta iki 2021 metų. Atitinkamai 2020 m. gruodžio 9 d. nutarimu Nr. 1372 buvo patikslintas Programos TVP.

Baigiant galioti Programai, Užsienio reikalų ministerija (toliau – ir URM) parengė ir 2021 m. gruodžio 27 d. užsienio reikalų ministro įsakymu patvirtino Lietuvos diasporos politikos strategines gaires „Globali Lietuva“ 2022–2030 m., kurios užtikrins sisteminės valstybės diasporos politikos tęstinumą.

PAGRINDINĖS PROGRAMOS VEIKLOS KRYPTYS

Įgyvendinant Programą, nuosekliai vykdyta veikla, skirta:

- padėti išsaugoti ir įtvirtinti lietuvišką tapatybę, remiant užsienyje veikiančių organizacijų veiklą, bendruomeniškumą, lituanistinį ugdymą užsienyje;
- įtraukti užsienio lietuvius į Lietuvos gyvenimą, sudaryti sąlygas užsienio lietuviams savo žiniomis, patirtimi ir pasiekimais įvairiose srityse prisidėti prie Lietuvos gerovės kūrimo ir pažangos;
- teikti aktualią informaciją užsienio lietuvių organizacijoms.

ASIGNAVIMAI

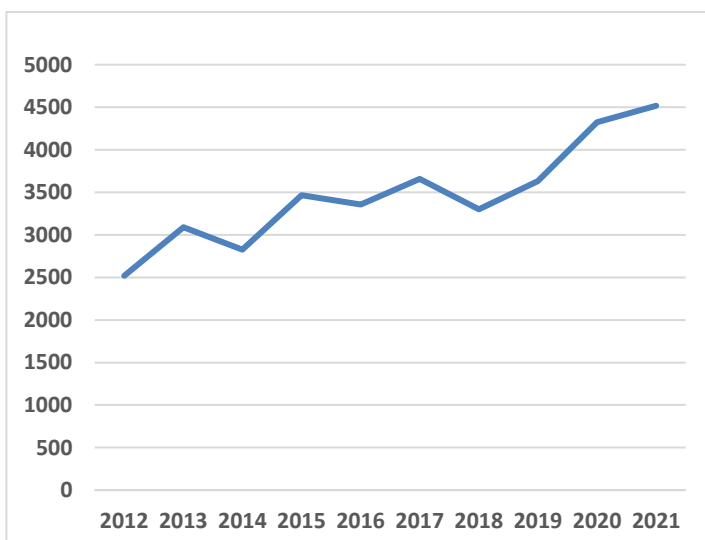
Programa įgyvendinama iš ministerijoms ir kitoms valstybės institucijoms skirtų bendrųjų valstybės biudžeto asignavimų. 2021 m. Programos TVP įgyvendinimui iš viso panaudota 4 517,7 tūkst. eurų, kuriuos skyrė septynios valstybės institucijos. Didžiąją Programos įgyvendinimui skiriamų asignavimų dalį sudarė Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (ŠMSM), Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos (LRT), Kultūros ministerijos (KM) ir Užsienio reikalų ministerijos (URM) asignavimai. 2021 m. Programos įgyvendinimui skirtas finansavimas išaugo 193,6 tūkst. eurų palyginti su 2020 m. (žr. 1 lentelę, 1 ir 2 grafikus). Detali informacija apie lėšų panaudojimą ir pasiektus rezultatus pateikiama TVP ataskaitos prieduose.

1 lentelė. 2012–2021 metais Programos įgyvendinimui panaudoti asignavimai (tūkst. eurų)

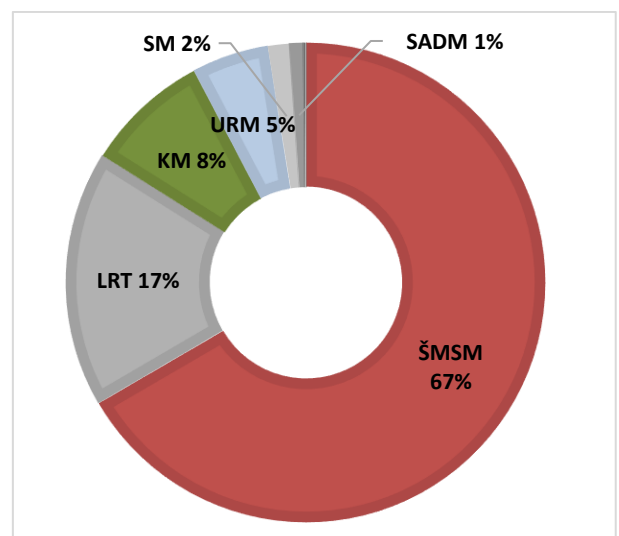
Įgyvendinanti institucija	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	2018 metai	2019 metai	2020 metai	2021 metai
Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	1 482,9	1 994,6	1 848,9	2 404,8	1 898,1	1 859,6	1 868,6	1 939	2 988,4	3 009
Kūno kultūros ir sporto departamentas	0	144,8	0	0	0	303	0	0	0	0
Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	521,3	550,3	522,3	572,9	956,4	999,7	938,8	1 241,2	883,3	782,5
Kultūros ministerija	16,9	19,4	72	91,1	103,9	104,9	116,5	109,8	206,8	377,8

Užsienio reikalų ministerija	434,8	310,9	297	329,4	324,8	330,5	327	286,8	193,1	235,1
Susisiekimo ministerija	0	0	0	0	0	0	0	0	26,3	64
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (Jaunimo reikalų departamentas)	53,3	55,1	56	55,8	54,5	45,9	41,8	45,6	23,4	43,3
Tautinių mažumų departamentas prie LRV	00	0	0	0	0	0	0	0	2,5	0
Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba	1,9	2,3	4,6	5,8	6	6	6	6	0,3	6
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	8,6	11,8	14,2	14,4	13,6	9,8	3,1	4	0	0
Lietuvos statistikos departamentas	0	0	13,4	0	0	0	0	0	0	0
Iš viso:	2 519,7	3 089,2	2 828,4	3 474,2	3 357,3	3 659,4	3 301,8	3 632,4	4 324,1	4 517,7

1 grafikas. 2012–2021 m. Programos įgyvendinimui panaudoti asignavimai (tūkst. eurų)

2 grafikas. 2021 m. Programos įgyvendinimui panaudoti asignavimai pagal institucijas (proc.)

UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOS VEIKLA

Veiklos kontekstas

Valstybės ir diasporos dialogo ir partnerystės stiprinimas – svarbus XVIII Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos prioritetas. Vyriausybės programoje itin svarbią vietą užima diasporai aktualūs klausimai ir jų sprendimai, siekis aktyviau įtraukti diasporą į tolesnį Lietuvos valstybės, jos gerovės ir saugumo kūrimą. Tarp Vyriausybės diasporos politikos prioritetų yra sustiprintas lituanistinio švietimo ugdymas ir jo plėtra, aktyvesnis diasporos įtraukimas į užsienio investicijų paiešką, užsienio turistų pritraukimą ir eksporto iš Lietuvos didinimą, „sugrižtančios Lietuvos“ idėjos įgyvendinimas, pilietybės išsaugojimo klausimas.

Besitęsianti COVID-19 ligos pandemija lėmė būtinybę daugumą veiklų diasporos politikos įgyvendinimo srityje perkelti į interneto erdvę, kartu atsivėrė naujų bendravimo su Lietuvos diasporos organizacijomis galimybių. Nors 2020 m. dalis suplanuotų diasporos organizacijų ar diplomatinėjų atstovybių projektų ir renginių dėl pandemijos negalėjo įvykti, tiek URM, tiek Lietuvos diplomatinės atstovybės ir diasporos organizacijos 2021 m. jau aktyviai organizavo nuotolinius renginius.

Programos koordinavimas

Vykdydama Programos koordinatoriaus funkcijas, URM organizavo Programą įgyvendinančių institucijų ir Programos partnerių susitikimus. 2021 m. įvyko 1 Lietuvos diasporos reikalų koordinavimo komisijos posėdis ir 3 naujai įsteigtos Tarpinstitucinės Lietuvos diasporos politikos įgyvendinimo darbo grupės posėdžiai. Siekiant išplėsti ir sustiprinti LR Vyriausybės ir diasporos ryšį, dialogą ir partnerystę, URM iniciatyva 2021 m. buvo atnaujinta Ministro Pirmininko vadovaujamos Lietuvos diasporos reikalų koordinavimo komisijos sudėtis, į kurią pakviesta daugiau su diasporos politikos įgyvendinimu susijusių institucijų ir diasporos organizacijų atstovų. Be to, siekdama veiksmingiau spręsti diasporos politikos klausimus, URM įsteigė Tarpinstitucinę Lietuvos diasporos politikos įgyvendinimo darbo grupę, vadovaujamą užsienio reikalų viceministro, kurios paskirtis – užtikrinti dialogą su Lietuvos diasporos organizacijomis ir teikti siūlymus Lietuvos diasporos reikalų koordinavimo komisijai. URM taip pat organizavo reguliarius susitikimus su Pasaulio lietuvių bendruomenės, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdybomis, kitų diasporos organizacijų atstovais, apie Programos įgyvendinimą informavo Seimo Užsienio reikalų komitetą, aktyviai dalyvavo LR Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos veikloje.

URM parengė ir 2021 m. gruodžio 27 d. užsienio reikalų ministro įsakymu patvirtino Lietuvos diasporos politikos strategines gaires „Globali Lietuva“ 2022–2030 m., kurios užtikrins sisteminės valstybės diasporos politikos tęstinumą baigus galioti „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2012–2021 m. programai. Strateginės gairės „Globali Lietuva“ parengtos siekiant kokybinio diasporos politikos pokyčio. Pagrindinis strateginių gairių tikslas – sustiprinti ir išplėsti valstybės ir diasporos ryšį, dialogą bei partnerystę, siekiant skatinti tautinės tapatybės ir lietuviybės užsienyje išsaugojimą ir puoselėjimą, sudaryti sąlygas aktyvesniam diasporos dalyvavimui kuriant gerovę ir saugumą Lietuvoje bei grįžimui į Lietuvą. Strateginės gairės buvo apsvarstytos ir suderintos Tarpinstitucinėje Lietuvos diasporos politikos įgyvendinimo darbo grupėje, pristatytos Lietuvos diasporos reikalų koordinavimo komisijoje, joms pritarė Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Siekdama aktyvesnio Lietuvos diplomatinėjų atstovybių ir konsulinių įstaigų įsitraukimo į diasporos politikos įgyvendinimą, URM organizavo nuotolinius mokymus Lietuvos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose dirbantiems diplomatomams, atsakingiems už ryšių su diaspora stiprinimą (110 dalyvių).

Lietuviybės užsienyje, diasporos organizacijų ir jų lyderių kompetencijų stiprinimas

URM rėmė diasporos organizacijų ir įstaigų veiklą 43 šalyse, siekdama padėti diasporai išlaikyti tautinę tapatybę, stiprinti organizacijų veiklą ir plėsti jų narių skaičių, didinti organizacijų matomumą tiek buvimo šalyje, tiek Lietuvoje. Atitinkamai URM ir Lietuvos diplomatinės atstovybės siekė proaktyvaus ir įtraukiančio bendradarbiavimo su diaspora, jos aktyvesnio įsitraukimo į valstybės gerovės ir saugumo kūrimą, ieškojo būdų įtraukti dar nepasiektą diasporos dalį ne tik į lituanistinio švietimo ir pilietiškumo ugdymą, bet ir į investicijų, turistų iš užsienio pritraukimą, dalijimąsi patirtimi bei skatinimą grįžti gyventi į Lietuvą.

Atsižvelgdamos į sudėtingą epidemiologinę situaciją, 2021 m. diasporos organizacijos įvairiose pasaulio šalyse didelę dalį veiklų vykdė nuotoliniu būdu, bet buvo surengta ir kontaktinių vien lietuvių bendruomenių ar kartu su diplomatinėmis atstovybėmis organizuotų renginių. URM skyrė finansavimą 37 diasporos organizacijų ir 134 diplomatinėjų atstovybių projektams, deja, dėl pandemijos 2021 m. diasporos organizacijos įgyvendino 34 projektus, Lietuvos diplomatinės atstovybės – 114 projektų. Lietuvą ir jos tautines tradicijas pristatantys leidiniai, įvairios bendruomeniškumą ir patriotiškumą skatinančios tautinės atributikos buvo perduota į 25 šalis.

Siekdama glaudesnio bendradarbiavimo su užsienio šalyse gyvenančiais lietuviais, URM 2021 m. pradėjo rengti reguliarius Užsienio reikalų ministerijos vadovybės ir diasporos organizacijų nuotolinius susitikimus: surengti 4 teminiai susitikimai, kurių metu aptarti konsulinių paslaugų prieinamumo gerinimo, lituanistinio švietimo populiarinimo, politinių aktualijų klausimai, pristatytos naujos Lietuvos diasporos politikos strateginės gairės „Globali Lietuva“ ir kiti klausimai (dalyvavo per 300 dalyvių iš 40 šalių). URM taip pat organizavo nuotolinį seminarą, skirtą diasporos organizacijų lyderių kompetencijų kėlimui, kuriame pristatė Lietuvos institucijų organizuojamus projektų konkursus ir paraiškų jiems

teikimo reikalavimus (66 dalyviai iš 23 šalių); surengė 2 nuotolinius užsienio lietuvių organizacijų atstovams skirtus knygų pristatymo renginius ir diskusijas su knygų autoriais lietuvių migracijos ir litvakų temomis (50 dalyvių iš 22 šalių).

Lituanistinio švietimo užsienyje viešinimas

2021 m. URM didelį dėmesį skyrė lituanistinio švietimo užsienyje viešinimui ir populiarinimui, atsižvelgdama į tai, kad tik apie 7,5 proc. užsienyje augančių lietuvių vaikų sistemingai mokosi lietuvių kalbos ir istorijos, t. y. lanko lituanistines mokyklas, ir vertindama tai kaip grėsmę ateityje valstybei prarasti ryšį su didele dalimi savo diasporos. URM teikė siūlymus dėl Švietimo įstatymo 25 str. pakeitimo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas lituanistinio švietimo įstaigų užsienyje veiklai; įsteigė Lituanistinio švietimo užsienyje viešinimo darbo grupę, į kurią subūrė valstybės institucijų atstovus, akademikus, diasporos organizacijų ir lituanistinių mokyklų atstovus; inicijavo ir įgyvendino pirmąją lituanistinio švietimo pažinimo viešinimo kampaniją, kuri pasiekė kone vieną milijoną socialinių tinklų vartotojų visame pasaulyje. URM taip pat organizavo arba prisidėjo organizuojant lituanistinio švietimo stiprinimui skirtus renginius ar diskusijas: Lituanistinio švietimo forumą (pagrindinis organizatorius – VDU ir LR Seimo narė D. Asanavičiūtė), URM organizuotas diskusijas „Ar diasporos ateities kartos kalbės lietuviškai?“, „Kodėl Lietuvai svarbios lituanistinės mokyklos užsienyje?“, kuriose dalyvavo politikai, valstybės institucijų atstovai, lituanistinio švietimo ekspertai, plačioji visuomenė.

Užsienio lietuvių įsitraukimo į Lietuvos gyvenimą skatinimas – ryšio su Lietuva stiprinimas

Vertindama Lietuvos diasporos sukauptas žinias ir patirtį, URM rėmė projektus, skatinančius diasporos įsitraukimą į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą. 2021 m. dalinis finansavimas skirtas trimis Lietuvos viešųjų įstaigų projektams: VšĮ „LT Diaspora“ projektui „Piliietinės minties naujienu portalas „Pilietybe.lt“, VšĮ studijos „VERSUS“ projektui „Vokietijos lietuvių bendruomenės istorinis paveldo įprasminimas ir sklaida“ ir VšĮ „Global Lithuanian Leaders“ projektui „Globalios Lietuvos apdovanojimai“.

Siekiant sustiprinti diasporos profesionalų tinklo, vienijančio įvairių sričių profesionalus ir karjeros aukštumas užsienyje bei Lietuvoje pasiekusius lietuvius, vaidmenį valstybės ekonominiame gyvenime, 2021 m. URM į Lietuvos ekonominės diplomatijos tarybą pasiūlė prisijungti viešosios įstaigos „Global Lithuanian Leaders“ atstovui.

URM sudarė galimybes užsienio aukštosiose mokyklose studijuojantiems lietuviams atlikti praktikas Lietuvos diplomatinėse atstovybėse užsienyje – 2021 m. praktiką atliko 21 užsienyje studijuojantis lietuvis.

URM kartu su Lietuvos diplomatinėmis atstovybėmis užsienyje ir bendradarbiaudama su Lietuvos diasporos organizacijomis, surengė 25 Lietuvą pristatančius kultūrinės ir viešosios diplomatijos renginius ir iniciatyvas, taip pat ir iniciatyvas, skirtas Lietuvai reikšmingo kultūros paveldo užsienyje priežiūrai ir sklaidai.

Siekdama pagerbti nusipelnčius Lietuvos diasporos atstovus ar organizacijas, URM vykdė užsienio lietuvių nuopelnų, puoselėjant lietuvių, lituanistinį švietimą ir įsitraukimą į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą, įvertinimo veiklą: 2021 m. 2 užsienio lietuvių organizacijos apdovanotos garbės ženklo „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ Aukso Vyčiais, o 31 užsienio lietuvis ir 1 užsienio lietuvių meno kolektyvas – medaliais.

Grįžimo į Lietuvą skatinimas

2021 m. skirta daugiau dėmesio diasporos grįžimo į Lietuvą skatinimui. Siekiant koordinuoto institucijų dėmesio, sukurti veiksmingą informacijos apie grįžimo į Lietuvą galimybes ir atitinkamas reintegracijos paslaugas Lietuvoje mechanizmą, sustiprintas diasporos politikos įgyvendinimą koordinuojantis URM Globalios Lietuvos departamentas. Jame įkurtas Grįžimo į Lietuvą skyrius, kurio pagrindinė funkcija – koordinuoti diasporos grįžimo ar atvykimo į Lietuvą gyventi, studijuoti ir dirbti ar kitokio įsitraukimo, kuriant gerovę Lietuvoje, skatinimo priemonių įgyvendinimą.

Į grįžimo į Lietuvą skatinimą buvo aktyviau įtrauktos Lietuvos diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos bei diasporos organizacijos: su diaspora dirbančių diplomatų mokymuose išsamiai pristatytos diplomatinė atstovybių veiklos, skatinančios grįžtamąją migraciją, galimybės, prisidėta prie Migracijos

informacijos centro „Renkuosi Lietuvą“ bei Užimtumo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuotolinių susitikimų su užsienio lietuviais grįžimo į Lietuvą tema viešinimo.

„Globali Lietuva“ interneto erdvėje

URM administravo socialinio tinklo *Facebook* paskyrą „Globali Lietuva – Global Lithuania“ ir uždaras šio socialinio tinklo grupes. Kasdien buvo dalijamasi informacija apie diasporos įsitraukimo į valstybės gyvenimą galimybes bei grįžtantiems gyventi į Lietuvą naudinga informacija, pateikiama grįžusiųjų sėkmės istorijų, reguliariai viešinta informacija apie „Renkuosi Lietuvą“ veiklą, projektą „Gal į Lietuvą“, iniciatyvą „Globalūs regionai“, Lietuvos savivaldybių projektus, skirtus užsienyje gyvenančių lietuvių ryšiams su Lietuva stiprinti, tapatybės išsaugojimo užsienyje pavyzdžių, skelbiama informacija apie įvairius konkursus ir kt. *Facebook* paskyros sekėjų skaičius per 2021 m. padidėjo 10 proc. (21 303 sekėjai). Reguliariai el. paštu dalintasi informacija su 270 užsienio lietuvių organizacijų paskirtais kontaktiniais asmenimis.

Užsienio lietuvių nuomonės apklausa

Kaip ir kasmet, 2021 m. Užsienio reikalų ministerijos užsakymu visuomenės nuomonės tyrimų centras „Vilmorus“ atliko Lietuvos diasporos apklausą, kurioje dalyvavo 2 073 diasporos atstovai, gyvenantys 70 šalių. Šiais metais apklausa pirmą kartą buvo atlikta ne tik lietuvių, bet ir anglų bei rusų kalbomis. Apklausos rezultatai¹ rodo, kad 87 proc. užsienyje gyvenančių lietuvių mano, jog yra sąlygų išlaikyti lietuviybę gyvenant užsienyje (iš jų – 44 proc. sutinka, kad sąlygų yra, bet galėtų būti ir daugiau galimybių), 62 proc. sutinka, kad ir nesant Lietuvoje galima dalyvauti įvairių sričių Lietuvos gyvenime (iš jų 28 proc. tam pritarė iš dalies).

KITŲ PROGRAMŲ ĮGYVENDINANČIŲ INSTITUCIJŲ VEIKLA

ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA (ŠMSM) IR LIETUVOS MOKSLO TARYBA

Tobulino teisinę bazę: LR Seimas 2021 m. gruodžio 16 d. patvirtino ŠMSM parengtą Švietimo įstatymo 25 str. pakeitimą, įtvirtinusį bazinės paramos skyrimą lituanistinio švietimo įstaigoms iš valstybės biudžeto nuo 2023 m., taip pat lituanistinių mokyklų mokinių lietuvių kalbos mokėjimo lygio pagal Bendruosius Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenis nustatymą nuo 2022 m., išduodant patvirtinančią pažymėjimą.

ŠMSM rėmė lituanistinį švietimą užsienyje, skirdama finansavimą ir kitą paramą lituanistinio švietimo įstaigoms užsienyje:

- 3 formaliojo ugdymo įstaigose (Latvijoje, Rusijoje ir Vokietijoje) dirbo 18 pedagogų, 9 neformaliojo ugdymo lituanistinėse mokyklose Rusijoje (išskyrus Kaliningrado sritį, informaciją žr. žemiau), Latvijoje, Sakartvele ir Ukrainoje – 10 iš Lietuvos atvykstančių arba vietoje gyvenančių pedagogų. Jiems ŠMSM skyrė paramą, pagal lituanistinio švietimo sutartis apmokėjo kelionės, kelionės draudimo ir vizų gavimo išlaidas. Europos Komisijos mokyklose Belgijoje ir Liuksemburge pagal darbo sutartis dirbo 17 iš Lietuvos komandiruočių pedagoginių darbuotojų;

- Vasario 16-osios gimnazijai Vokietijoje skyrė lėšų lituanistinio švietimo įgyvendinimui, ugdymo paslaugų lietuvių mokomąja kalba organizavimui;

- organizavo užsienio lietuvių neformaliojo lituanistinio švietimo ir sporto projektų konkursą ir finansavo 52 projektus iš 17 šalių (tarp jų 4 sporto projektus) (be Baltarusijos, Lenkijos, Kaliningrado srities mokyklų projektų, apie juos žr. žemiau).

ŠMSM lituanistinėms mokykloms teikė metodinę pagalbą, vykdė mokytojų kvalifikacijos tobulinimo veiklas, rėmė vaikų vasaros stovyklas, tęsė lietuvių kalbos testavimo sistemos kūrimą ir vykdymą:

- bendradarbiaudama su Nacionaline švietimo agentūra, ŠMSM tęsė testavimo sistemos pagal Bendruosius Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenis kūrimą ir vykdymą. Testavimo sistemą pritaikius nuotoliniam mokymui, padidėjo testavimo prieinamumas. 2021 m. testavime dalyvavo 39 lituanistinės mokyklos;

¹ Apklausų rezultatai skelbiami <http://www.urm.lt/default/lt/globali-lietuva/globalios-lietuvos-programa/tyrimai>

- tęsė 2020 m. pradėtų kurti nuotoliniam mokymui pritaikytų mokymo priemonių pagal lituanistinio švietimo integruotą programą kūrimą. 2021 m. baigė kurti 2 ikimokyklinio ugdymo ir pirmos klasės metodines priemones *Moodle* aplinkoje, organizavo nuotolines pamokas užsienio lietuviams per virtualią mokymosi aplinką *Moodle* keturioms klasėms (96 mokiniai);

- pagal mokyklų poreikį nupirko prieigas prie „Edukos“ nuotolinio mokymo platformos. Tuo pasinaudojo 70 formaliojo ir neformaliojo ugdymo įstaigų: suteikta 217 mokytojų licencijų ir 1 576 mokinių licencijos. Perdavė vaikams skirtos grožinės literatūros;

- vykdė mokytojų kvalifikacijos tobulinimo veiklą: nuotoliniu būdu organizavo 1 konferenciją (30 mokytojų), 4 seminarus (85 mokytojai iš 17 šalių) ir 4 mokymų ciklus (130 mokytojų iš 16 šalių);

- tęsė lituanistinio švietimo mokyklų registravimą Lietuvos Švietimo ir mokslo institucijų registre (2021 m. gruodžio mėn. duomenimis, iš viso veikė 247 formaliojo ir neformaliojo lituanistinio švietimo įstaigos);

- parėmė 4 vasaros stovyklas, padengdama 50 proc. kelionės išlaidų, skirdama lėšų apgyvendinimui, maitinimui, transportui, kultūrinei ir pažintinei programai.

ŠMSM 2021 m. daugiau dėmesio skyrė lietuviškų formaliojo ir neformaliojo ugdymo įstaigų veiklai kaimyninėse valstybėse (Baltarusijoje, Lenkijoje ir Rusijos Kaliningrado srityje):

- 4 formaliojo ugdymo įstaigose (2 Baltarusijoje ir 2 Lenkijoje) dirbo 24 pedagogai, 23 neformaliojo ugdymo lituanistinėse mokyklose Baltarusijoje, Lenkijoje ir Rusijos Kaliningrado srityje – 20 iš Lietuvos atvykstančių arba vietoje gyvenančių pedagogų. Jiems ŠMSM skyrė paramą, pagal lituanistinio švietimo sutartis apmokėjo kelionės, kelionės draudimo ir vizų gavimo išlaidas;

- ŠMSM, kaip steigėja, visiškai išlaikė Peleos vidurinę mokyklą, taip pat Rimdžiūnų vidurinės mokyklos bendrabutį. Peleos mokykloje dirbo iš viso 23 pedagoginiai darbuotojai, iš jų 9 mokytojai iš Lietuvos, mokykla su visais darbuotojais sudarė darbo sutartis;

- Suvalkų lietuvių vaikų darželiui Lenkijoje skyrė lėšų patalpų nuomai ir veiklos vykdymui;

- pagal mokyklų poreikį perdavė vaikams skirtos grožinės literatūros;

- teikė paramą užsienio lietuvių neformaliojo lituanistinio švietimo veiklai per užsienio lietuvių neformaliojo lituanistinio švietimo ir sporto projektų konkursą – finansavo 19 Baltarusijos, Lenkijos ir Rusijos Kaliningrado srities lietuviškų mokyklų projektų (tarp jų – 1 sporto projektą).

ŠMSM skatino užsienio lietuvių grįžimą į Lietuvą: rėmė užsienio lietuvių studijas Lietuvoje; teikė pagalbą sugrįžusiems asmenims integravimuisi į Lietuvos švietimo sistemą – atnaujino metodinę medžiagą, tęsė mokinių registro tvarkymo darbus, organizavo mokytojų kvalifikacijos tobulinimo šioje srityje renginius. Pagalbos sugrįžtantiems į Lietuvą teikimas švietimo srityje yra vienas iš prioritetinių ŠMSM darbų; pagalba suteikta 88 proc. jos prašiusių asmenų.

LMT stiprino Lietuvoje ir užsienyje gyvenančių mokslininkų ryšius: 33 užsienio lietuviai tyrėjai ir mokslininkai įgyvendino Lietuvos mokslo tarybos administruojamų programų, priemonių ir veiklų projektus bei dalyvavo minėtų programų, priemonių ir veiklų ekspertiniuose vertinimuose.

LIETUVOS NACIONALINIS RADIJAS IR TELEVIZIJA (LRT), SUSISIEKIMO MINISTERIJA (SM)

Išlaikė užsienio lietuviams skirtą televizijos programą LRT LITUANICA, ją transliuojant internetu (programa visą parą transliuojama LRT.lt portale ir *YouTube* vaizdo platformoje), užtikrino sutartinių įsipareigojimų vykdymą, perduodama LRT LITUANICA signalą kabelinės televizijos tinklais užsienyje;

LRT portale **plėtojo informacinę platformą „LITUANICA“** (lrt.lt/lituanica) pasaulio lietuviams ir apie pasaulio lietuvius bei interneto svetainės LRT.lt žinių puslapį anglų kalba, jo palaikymui skirdama daugiau lėšų nei planuota;

rengė ir per visas tris programas transliavo specialias televizijos laidas ir reportažus apie Lietuvą užsienio lietuviams ir Lietuvai apie užsienio lietuvių organizacijas, skirdama tam daugiau lėšų nei planuota; nuo 2021 m. gegužės mėn. 2 LRT žurnalistai nuolat dirba Briuselyje;

televizijos programą LRT LITUANICA retransliavo antžeminiu skaitmeniniu būdu Lenkijos šiaurės rytų regione, užtikrindama programos prieinamumą ir pasiekiamumą lietuvių bendruomenei

Lenkijos Suvalkų ir Seinų apskrityse (priemonė įgyvendinta bendradarbiaujant su Susisiekimo ministerija ir AB Lietuvos radijo ir televizijos centru).

KULTŪROS MINISTERIJA (KM) IR LIETUVOS NACIONALINIS KULTŪROS CENTRAS (LNKC)

Plėtojo užsienio lietuvių bendruomenių įgyvendinamų Lietuvos tradicinės kultūros puoselėjimo iniciatyvų paramos priemonės: LNKC apklausė užsienio lietuvių bendruomenes ir surinko informaciją apie jose veikiančius 84 meno kolektyvus; koordinavo mėgėjų meno kolektyvų veiklą kaimyninių šalių lietuvių bendruomenėse (pagal sutartis su LNKC užsienio lietuvių organizacijose ir kultūros įstaigose paslaugas teikė 15 Lietuvos kultūros ir meno darbuotojų); teikė metodinę paramą planuojamoms užsienio lietuvių šokių šventėms Argentinoje ir JAV (Filadelfijoje), renginiui „Europos PLB kultūros dienos“ Norvegijoje. LNKC taip pat įgyvendino šią veiklą: sudarė sąlygas užsienio lietuvių bendruomenių kultūros specialistams dalyvauti LNKC organizuojuose kvalifikacijos tobulinimo seminaruose (5 dalyviai – 2 kontaktiniuose seminaruose, 25 dalyviai iš 5 šalių – 2 nuotoliniuose). Organizavo 3 nuotolinius etninės kultūros seminarus užsienio lietuvių bendruomenių nariams (150 dalyvių iš 23 užsienio lietuvių bendruomenių, iš jų – 33 lituanistinės mokyklos). Bendradarbiaudamas su Italijos lietuvių bendruomene, parengė ir įgyvendino sąskrydžio „Draugystės tiltas“ kultūrinę programą. Teikė metodinę paramą lietuvių dienų šventei Japonijoje, Rusijos etnografijos muziejuje vykusiai parodai „Baltika – kultūrų kryžkelėje“, Lietuvoje vykusioms užsienio lietuvių jaunimo kūrybinėms stovykloms.

Vykde projektų finansavimo konkursus per Lietuvos kultūros tarybą pagal dvi finansavimo kryptis:

- užsienyje esančio Lietuvai reikšmingo kultūros paveldo išsaugojimo ir grąžinimo veikla, įtraukiant Lietuvos diasporos atstovus. Finansuoti 9 projektai, tęsti 2 projektai, dėl pandemijos dalį savo veiklų perkėlę iš 2020 m. KM padidino konkurso finansavimui skiriamas lėšas iki 90 tūkst. eurų (2020 m. skirta 40 tūkst. eurų);

- „Globalios Lietuvos“ idėjos sklaida ir bendrų Lietuvos ir užsienyje gyvenančių lietuvių kultūros iniciatyvų įgyvendinimas. Šiam projektų finansavimo konkursui projektus tiesiogiai galėjo teikti ir užsienio lietuvių organizacijos (finansuota 18 projektų, tęsti 7 projektai, dėl pandemijos dalį savo veiklų perkėlę iš 2020 m., tam tikslui skiriant daugiau lėšų nei buvo planuota).

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA (SADM):

Jaunimo reikalų departamentas prie SADM **rėmė diasporos jaunimo organizacijų veiklą, organizavo joms mokymus ir konsultacijas:** finansuoti 3 projektai, taip pat 3 organizacijų idėjų, išskeltų hakatono metu, įgyvendinimas, organizuoti mokymai, seminaras ir 3 konsultacijos;

Užimtumo tarnyba prie SADM **sudarė galimybes Lietuvos darbdaviams ieškoti darbuotojų tarp užsienyje gyvenančių lietuvių ir skatino lietuvius grįžti dirbti į įvairius Lietuvos regionus:** organizavo karjeros mugę informacinių technologijų, gamybos, vadybos ir inžinerijos sektorių atstovams, gyvenantiems užsienyje; surengė nuotolinę diskusiją, kurioje Lietuvos diasporai visame pasaulyje pristatė grįžtamosios migracijos projektą „Gal į Lietuvą“; sukūrė interneto svetainę <https://galilietuva.lt>, skirtą darbo pasiūlymų skelbimui; dalyvavo 5 užsienio lietuviams skirtuose renginiuose ir pristatė Lietuvos darbo rinką ir galimybes įsidarbinti.

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ARCHYVARO TARNYBA (LVAT)

Koordinavo Lietuvos diasporos archyvų tvarkymą:

- į interneto puslapio archyvai.lt paieškos priemonę įtraukti 36 užsienio lietuvių fondai: 35 asmenų fondai perkelti iš Lituanistikos tyrimų ir studijų centro tinklalapio; LR ambasados Čekijoje perduotus dailininko Mstislavo Dobužinskio dokumentus priėmė Lietuvos literatūros ir meno archyvas (1 fondas);

- teikė dokumentų tvarkymo ar metodinę pagalbą Lietuvos diasporai valstybinės archyvų sistemos atstovų komandiruočių į JAV ir Kanadą metu;

- Lietuvos literatūros ir meno archyvas organizavo seminarą „Išsivijojusių lietuvių dokumentinio paveldo saugojimas, skaitmeninimas ir sklaida“.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA (SAM), VALSTYBINĖ LIGONIŲ KASA PRIE SAM (VLK)

Teikė aktualią informaciją sveikatos apsaugos klausimais: VLK sukūrė naują ligonių kasų interneto svetainę www.ligoniukasa.lrv.lt; skelbė informaciją užsienio lietuviams specialiaame svetainės skyriuje „Aktualu užsienyje dirbantiems ar gyvenantiems“; rengė aktuales pranešimus spaudai; atnaujino interneto svetainę anglų kalba, joje skelbė aktualesias VLK naujienas; bendradarbiaudama su Migracijos informacijos centru „Renkuosi Lietuvą“, atnaujino centro interneto svetainėje skelbiamą informaciją apie sveikatos apsaugą Lietuvoje, rengė atsakymus į sveikatos srities užklausas; dalijosi aktualesia informacija bendradarbiaudama su paslaugų centru „International House of Vilnius“.

EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA (EIM)

EIM Kartu su VšĮ „Investuok Lietuvoje“ **koordinavo jaunųjų profesionalų programą „Kurk Lietuvai“**, skirtą užsienyje studijų ar darbo patirties įgijusių diasporos atstovų stažuotėms Lietuvos valstybės institucijose. Programoje dalyvavo 26 tarptautinės patirties turintys profesionalai. Įgyvendinti 23 projektai.

EIM kartu su VšĮ „Versli Lietuva“ ir VšĮ „Global Lithuanian Leaders“ (GLL) **aktyviai skleidė informaciją apie verslo bendradarbiavimo galimybes**, siekdama gaudesnio ekonominio ir konsultacinio bendradarbiavimo tarp Lietuvos verslo ir diasporos profesionalų, Lietuvos verslo tarptautiškumo, eksporto didinimo, investicijų, aukštos kvalifikacijos specialistų pritraukimo ir inovatyvios, globalios ir konkurencingos Lietuvos ekonomikos kūrimo tikslų. Į diasporos profesionalų kontaktų tinklą įtraukti 189 nauji nariai iš prioritetinių ekonominio atstovavimo arba verslo konsultacijoms aktualesių rinkų; tinklo nariai dalyvavo 2 eksporto klubuose ir konsultavo 14 Lietuvos įmonių; tinklo kontaktais išplatinta 20 informacinių pranešimų; 28 aukštos profesinės kvalifikacijos diasporos profesionalai įtraukti į programos „GLL patarėjai verslui“ kontaktų paieškos sistemą; organizuoti 3 verslo forumai. Diasporos profesionalai konsultavo EIM dėl Lietuvos prekybos atstovybės steigimo Taivane. Iš viso diasporos profesionalų kontaktų tinklą 2021 m. sudarė 2 318 narių.

GLL plėtojo verslo profesionalų kontaktų tinklo veiklą, bendradarbiavimą su Lietuvos įmonėmis, platindama darbo skelbimus per tarptautinį lietuvių profesionalų tinklą ir organizuodama įmonių prisistatymus, kuriuose teikė informaciją apie darbo galimybes Lietuvoje.

VšĮ „Keliauk Lietuvoje“ **parengė ir pristatė „Team Lithuania“ projektą** – vizualinių priemonių, tyrimų ir statistikos informacinį paketą, sukurtą siekiant Lietuvos žinomumo, lietuviškų prekių eksporto didinimo, užsienio investicijų pritraukimo, turizmo į Lietuvą skatinimo. Į projekto įgyvendinimą įtrauktos Lietuvos diplomatinės atstovybės ir diasporos organizacijos. 33 Lietuvos diplomatinėms atstovybėms ir diasporos organizacijoms išsiųsti „Team Lithuania“ paketai su Lietuvą reprezentuojančiomis priemonėmis. Nuotoliniame susitikime su Lietuvos diplomacinių atstovybių, komercijos atašė ir diasporos organizacijų atstovais pasidalinta patirtimi, kaip skatinti užsienio turistus apsilankyti Lietuvoje, pristatytos prioritetinės atvykstamojo turizmo rinkos ir Lietuvos žinomumo užsienyje didinimui skirtos priemonės. Nuolat rengti ir platinti „Keliauk Lietuvoje“ naujienlaiškiai Lietuvos diplomatinėms atstovybėms ir diasporos organizacijoms.

VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA (VRM)

Finansavo Tarptautinės migracijos organizacijos Migracijos informacijos centro (MIC) „Renkuosi Lietuvą“ veiklą, siekdama sudaryti sąlygas vieno langelio principu gauti informaciją ir praktinę pagalbą visais su grįžimu į Lietuvą ir gyvenimu Lietuvoje susijusiais klausimais. MIC atliko tinklalapio renkuosilietuva.lt auditą ir patobulino tinklalapio paieškos įrankius, atnaujino jame esančią informaciją, sukūrė naujas skiltis (pvz., „Kaip suplanuoti grįžimą?“, „Lituanistinis švietimas“, „Regionų iniciatyvos“, „Užsienio lietuvių bendruomenės“). MIC organizavo 10 diasporai skirtų internetinių seminarų bei kartu su kitomis institucijomis dalyvavo Panevėžio plėtros agentūros organizuojuose 2 renginiuose užsienyje gyvenantiems lietuviams. Leidinyje „Regiono iniciatyvos“ skelbė aktualesią ir naujausią informaciją apie savivaldybėse vykdomas veiklas ir iniciatyvas, teikė psichologo konsultacijas užsienyje gyvenantiems ir grįžti į Lietuvą svarstantiems lietuviams bei į Lietuvą grįžusiems tautiečiams.

TEISINGUMO MINISTERIJA (TM) IR VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA (VRK)

TM *parengė Lietuvos Respublikos referendumo konstitucinio įstatymo projektą*, kuriame numatyta, kad visi piliečiai, turintys teisę dalyvauti referendume ir įtraukti į rinkėjų sąrašus, gali balsuoti internetu (bendrojo pobūdžio kreipiamoji nuostata, skirta neužkirsti galimybės balsuoti referendumuose internetu, kai bus priimtas balsavimą internetu reguliuojantis atskiras įstatymas). LR Vyriausybė pritarė Referendumo konstitucinio įstatymo projektui, jis svarstomas LR Seimo komitetuose. TM organizavo diskusiją dėl Referendumo konstitucinio įstatymo priėmimo būtinybės ir balsavimo internetu taikymo rinkimų procesuose. Bendru sutarimu palaikyta balsavimo internetu idėja, sutarta, kad detalias balsavimo internetu procedūras būtų tikslingiausia reglamentuoti atskirame įstatyme, kurio nuostatos būtų taikomos visų rūšių rinkimams ir referendumams.

2021 m. gruodžio mėn. *VRK priėmė sprendimą 2022 m. vykdyti viešąjį internetinio balsavimo informacinės sistemos galimybių studijos pirkimą*. Tikslas – nustatyti valstybės internetinio balsavimo informacinės sistemos tikslus, įvertinti internetinio balsavimo kibernetinį saugumą ir patikimumo užtikrinimą, numatyti šios sistemos kūrimo kontrolės mechanizmus, testavimo ir įgyvendinimo etapus.

ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA (ŽŪM) *bendradarbiavo su diasporos atstovais, organizuodama tautinio paveldo produktų ir tradicinio maisto pristatymus* ir skleisdama informaciją apie nacionalinių patiekalų gaminimo ir vartojimo tradicijas: tarptautinių maisto produktų ir gėrimų parodoje „Food Taipei“ Taivane, nacionaliniame Lietuvos stende, pristatytos 26 maisto pramonės įmonės, daugelį jų pristatė lietuvių bendruomenės Taivane nariai; Amerikos lietuviams skirtame laikraštyje „Draugas“ išspausdino straipsnį apie lietuviškų maisto produktų pardavimą JAV parduotuvėse ir galimybes jiems patekti į didesnius JAV prekybos tinklus; Valstybės dienos proga Lietuvos ambasadoje JAV, Vašingtone, surengto priėmimo, kuriame dalyvavo ir lietuvių bendruomenės nariai, metu pristatė lietuviškus maisto produktus ir gėrimus.

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA (LSA)

LSA, tęsdama 2017 m. pradėtą *iniciatyvą „Globalūs regionai“, skirtą išplėsti Lietuvos ribas integruojant išvykusius lietuvius į savo gimtojo miesto ir miestelio gyvenimą*, siekė didinti iniciatyvos žinomumą: palaikė nuolatinis bendradarbiavimo ryšius su iniciatyvoje dalyvaujančiomis savivaldybėmis, subūrė iniciatyvos koordinatorius į vieną tinklą; organizavo jų susitikimą, kuriame dalijosi gerąja patirtimi, aptarė „Globalių regionų“ ambasadorių vaidmenį ir jų skyrimo tvarką, kontaktų užmezgimo su išvykusiais kraštiečiais būdus, galimybes gerinti bendradarbiavimą su kitomis panašių tikslų siekiančiomis programomis (pvz., „Renkuosi Lietuvą“) ir Lietuvos diplomatinėmis atstovybėmis. LSA kartu su Tauragės rajono savivaldybe surengė virtualų seminarą „Globali Tauragė: ar einame teisingu keliu?“, kuriame aptarė iniciatyvos kryptis, patirtis ir perspektyvą. „Globalių regionų“ koordinatorių ir Migracijos informacijos centro „Renkuosi Lietuvą“ atstovų susitikime aptarti klausimai, susiję su informacijos sklaida leidinyje „Regionų iniciatyvos“ (viena iš *renkuosilietuva.lt* skilčių) apie atskirose Lietuvos savivaldybėse esančias iniciatyvas ir vykstančius projektus, skirtus palengvinti grįžtančių į Lietuvą emigrantų integraciją. 2021 m. iniciatyva „Globalūs regionai“ apėmė 19 savivaldybių, buriančių užsienyje gyvenančių kraštiečių bendruomenes.

Informacija apie Programos TVP rezultatus ir asignavimų panaudojimą parengta pagal institucijų raštu pateiktus duomenis. Detalūs institucijų 2021 m. vykdytos veiklos, įgyvendintų rodiklių ir panaudotų asignavimų aprašymai pateikiami 1 ir 2 prieduose.

PRIDEDAMA:

1. Tarpinstitucinio veiklos plano rezultatai, 12 lapų;
2. Tarpinstitucinio veiklos plano asignavimų panaudojimas, 13 lapų.